

3. Мирошниченко Ю.В., Вдовіченко А.С. Антикризове управління на підприємствах малого та середнього бізнесу. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*: зб. наук. праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. Харків, 2020. №25. С. 119-132.

4. Ткачук Г. Ю. Стратегії антикризового управління підприємствами металургійної промисловості. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. № 21. С. 416-420.

5. Онісіфорова В.Ю., Осьмірко І.В. Бюджетування як ефективний інструмент поточного планування на підприємстві. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*: зб. наук. праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. Харків, 2020. № 2 (25). С. 128-136.

6. Андрущенко І.Є., Касьян О.С. Бюджетування, як технологія стратегічного фінансового управління. *Ефективна економіка*. 2014. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3611>.

7. Білик М. Д. Бюджетування у системі фінансового планування. *Фінанси України*. 2003. № 3. С. 97–109.

8. Квасницька Р.С., Малінчук Л.О. Бюджетування як елемент фінансового планування підприємства. *Інноваційна економіка*. 2011. № 6(25). С. 252–254.

9. Коваленко В.М., Нестор О.Ю. Бюджетування як інструмент підвищення ефективності управління підприємством. *Культура народів Причорномор'я*. Одеса, 2013. № 248. С. 72-75.

10. Колісник М.В., Балик У.О. Бюджетування як шлях до ефективного управління. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 7. С. 372–375.

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛІКАРНЯНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ

*Нужна О.А., канд. екон. наук, доцент
Сулік О.В., здобувач вищої освіти
Луцький національний технічний університет*

Важливими показниками ефективності діяльності підприємства є показники рентабельності, які є відносними показниками і характеризують величину певного економічного ефекту на одиницю вартості активів (капіталу) чи

витрат. Зокрема, і методика Державної служби статистики України [2], і навчально-методична література з фінансового аналізу [1] передбачає розрахунок такого показника, як рентабельність операційної діяльності підприємства.

Так, «рівень рентабельності операційної діяльності розрахований як відношення фінансового результату від операційної діяльності до витрат операційної діяльності підприємств» [2].

Отже, рентабельність операційної діяльності показує, скільки прибутку (збитку) від операційної діяльності припадає на кожну гривню витрат операційної діяльності.

Аналіз рівня рентабельності операційної діяльності лікарняних закладів України (код 86.10 «Діяльність лікарняних закладів» згідно КВЕД-2010) за 2011-2021 роки наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Аналіз рівня рентабельності операційної діяльності лікарняних закладів України за 2011-2021 роки, %

Рік	Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності			
	усього	у тому числі в розрізі підприємств		
		великі	середні	малі
2011	2,1	-	2,7	-3,6
2012	2,6	-	3,3	-4,7
2013	3,2	-	4,3	-7,2
2014	0,7	-	3,9	-17,5
2015	-0,1	-	3,3	-13,5
2016	3,7	-	4,5	-0,2
2017	2,2	-	3,0	-1,6
2018	1,1	-	1,4	-1,8
2019	0,8	-	0,7	3,2
2020	11,6	-	11,8	-1,6
2021	1,3	-1,5	1,3	4,1
2021 до 2011, +/-	-0,9	x	-1,5	7,8

Джерело: розрахунки автора за даними [2].

Як показують дані таблиці 1, операційна діяльність лікарняних закладів України загалом протягом періоду дослідження є прибутковою, за виключенням 2015 року. На кожну гривню витрат операційної діяльності лікарняних закладів України загалом припадає від 0,1 коп. збитку від операційної діяльності у 2015 році до 11,6 коп. прибутку від операційної діяльності у 2020 році. У 2021 році порівняно з 2011 роком спостерігається зменшення показника на 0,9, що оцінюємо негативно.

Графічно динаміка рівня рентабельності (збитковості) операційної діяльності лікарняних закладів України у 2011-2021 роках подана на рис. 1.

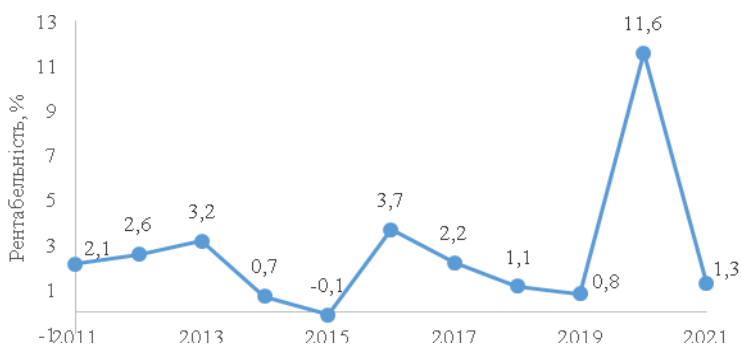

Рис. 1. Динаміка рівня рентабельності (збитковості) операційної діяльності лікарняних закладів України у 2011-2021 роках, %

Джерело: побудовано автором за даними [2].

Якщо розглядати ефективність операційної діяльності лікарняних закладів з розподілом їх за розмірами, то великі підприємства даного виду діяльності стали функціонувати лише в 2021 році, причому на кожну гривню витрат операційної діяльності цих підприємств за вказаний період припадає 1,5 коп. збитку від операційної діяльності.

Середні підприємства даного виду діяльності протягом періоду дослідження мають позитивні показники рентабельності операційної діяльності. Найвищого рівня рентабельність операційної діяльності середніх підприємств досягає у 2020 році, коли на кожен гривню витрат операційної діяльності припадає 11,8 коп. прибутку від операційної діяльності. Найнижчий рівень рентабельності операційної діяльності для середніх підприємств спостерігається у 2019 році, коли на кожен гривню витрат операційної діяльності припадає лише 0,7 коп. прибутку від операційної діяльності.

Малі підприємства даного виду діяльності у 2011-2020 роках мають негативні показники рентабельності операційної діяльності. Найвищий рівень рентабельності операційної діяльності для малих підприємств зафіксовано у 2021 році, коли на кожен гривню витрат операційної діяльності припадає 4,1 коп. прибутку від операційної діяльності. Найвищий рівень збитковості операційної діяльності для малих підприємств спостерігається у 2014 році, коли на кожен гривню витрат операційної діяльності припадає 17,5 коп. збитку від операційної діяльності.

Таким чином, лікарняні заклади, за винятком малих підприємств, здійснюють досить ефективну операційну діяльність, однак стабільна позитивна динаміка відсутня.

Перелік посилань:

1. Кондратенко Н.О., Великих К.О. Фінансовий аналіз: конспект лекцій. Харків: ХНУМГ ім. Бекетова, 2020. 166 с.
2. Рентабельність операційної та всієї діяльності підприємств за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства за 2010-2021 роки. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 15.05.2023).